

vaan

'Tien Geboden' Oude Kerk Putten

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

- De groeten van de Heilige Geest blz. 3
- De belofte van Immanuël:
vertrouwen op God of op mensen blz. 4
- Dienstkleding blz. 7

Ds. J.H. Lammers

• Van de voorzitter

Start van het seizoen

De mannenverenigingen hebben hun eerste bijeenkomst(en) gehad. Mooi is het om elkaar regelmatig te ontmoeten en om samen na te denken over de vraag wat het woord van de Heere ons te zeggen heeft in het hier en nu. Bent u al aan het werk gegaan om nieuwe leden te werven? Lees het artikel uit de vorige Hervormde Vaan nog eens door voor suggesties. We hopen u en jou op zaterdag 27 oktober te ontmoeten voor de Toerustingsdag. Maakt u afspraken om met elkaar mee te rijden?

Herfsttij

Nu we de herfst zijn ingegaan, gaan mijn gedachten uit naar een boek dat de historicus Huizinga schreef in 1919, getiteld *Herfsttij der Middeleeuwen*. Het boek is in vele talen vertaald en na een eeuw nog steeds populair. In de veertiende en de vijftiende eeuw was er de nabloei van wat in de bloei van de Middeleeuwen tot stand was gekomen. Vormen werden in deze tijd leeg. Het herfsttij of ook wel herfstseizoen werd echter de voedingsbodem voor de nieuwe tijd, waarin de Reformatie plaatsvond.

Kunnen we ook spreken van een herfsttij van de eenentwintigste eeuw? Het lijkt erop dat de Kerk in ons werelddeel en in ons land haar bloei heeft gehad en haar laatste fase ingaat. Of is het zo dat de Kerk net als toen een nieuwe tijd tegemoet gaat? We kunnen de geschiedenis niet overzien. Moeten we erover mijmeren? De Heere plaatst ons in deze tijd om aan Zijn roeping gehoor te geven. Zullen we in ons belijden van de Heere trouw en verwachtingsvol zijn?

• De kopij voor het november-nummer moet vóór 20 oktober bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• in dit nummer

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
Toerustingsdag 2019	11
Organisatienieuws.....	13
Boekbespreking.....	13
Overlijdensberichten.....	14
Uitnodiging Toerustingsdag 2019.....	16

Adres administratie:

Hervormd Bonds bureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699
Email: bonds bureau@solconmail.nl
Bankrek.nr. NL08RABO0377871559
t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk
Openingstijden Hervormd Bonds bureau:
Maandag t/m donderdag van 8.30-11.30 uur.
Vrijdag gesloten.

De groeten van de Heilige Geest!

...en van de zeven Geesten die voor Zijn troon zijn...

(Openbaring 1: 4c)

Groet

Het komt ons misschien wat ongepast over om zó te spreken van de Heilige Geest. Dat mag en kun je toch zomaar niet zeggen? Toch zal het een kerkganger niet vreemd in de oren klinken. Weliswaar afhankelijk van welke groet gebruikt wordt, is het aan het begin van elke kerkdienst te horen. De dienaar van het Woord brengt namens de hemel de groeten over. Zo groet Johannes ook de zeven gemeenten in Klein-Azië. Zij krijgen niet alleen de groeten van de Vader en de Zoon, maar ook van de Heilige Geest!

Groet van de Geesten

Toch kan iemand denken: maar dat hoor en lees ik niet zo. Er staat een meervoud: *Geesten!* En meerdere vertalingen geven dit weer met een kleine letter: geesten. Het kan ons zomaar op een verkeerd spoor zetten! Eerbiedig gezegd: alsof het gaat om schimmen, spoken. Bij velen buiten de kerk, maar misschien ook wel binnen de kerk, roept het dát op!

We moeten hier Schrift met Schrift vergelijken en lezen de uitleg in Openbaring 4: 5b. *En er stonden zeven vurige fakkels (lampen) te branden vóór de troon. Dit zijn de zeven Geesten van God.* Dit is een verwijzing naar het OT en wel naar de gouden kandelaar, de menora. Die brandde voor Gods troon. Dat ziet op de olie waarmee de lampen gevuld zijn. Olie als een beeld van de Heilige Geest.

Groet van de zeven Geesten

Dat brengt ons een stapje dichterbij de uitleg van *de Geesten*. Het gaat om *zeven Geesten*. Niet om aan te geven dat er meer dan één Heilige Geest is. (Want om Hém gaat het dus). Maar wél om uit te drukken dat wij in de Heilige Geest met een volheid te maken hebben. Het getal zeven wijst daar op. Typerend voor het boek Openbaring gaat het ook hier om een symbolisch getal. Dit getal is een aanduiding voor een heilige volheid. Het getal van de duivel is 666 maar het getal van God (de Heilige Geest) is 7. Er is in de Heilige Geest een vólheid te vinden. Vandaar dat we in Handelingen 2 zo vaak lezen van 'vervuld'. En dat in de Efezebrief de oproep klinkt om 'vervuld te worden met de Heilige Geest' (Efeze 5: 18b).

Groet van de zeven Geesten,

Die voor Zijn troon zijn

Die *zeven Geesten*, de Heilige Geest, is op een bepaalde plek in de hemel te vinden. En wel vóór Gods troon. We weten dat daar de engelen staan. Maar zij zijn dus niet de enigen. De Heilige Geest is er ook! Dat zegt trouwens meteen iets van Zijn volheid: Hij is in de hemel en tegelijkertijd ook in Zijn gemeente! En daarnaast woont Hij in de harten van allen die de Heere Jezus van harte liefhebben! Inderdaad: Hij kan (is) op drie plaatsen tegelijk (zijn)! Wat dit *zijn* van de Heilige Geest voor Gods troon vooral uit-

drukt, is dat Hij daar *staat*. Gereed staat om in de Naam van de Vader en de Zoon onder en in Zijn (zeven) gemeente(n) dienstwerk te verrichten!

Léés: alles wat ten dienste is tot eer van de Vader en de Zoon en tot heil van zondaren! Als we dat zien en beseffen mogen wij van

elke kerkdienst veel verwachten! Immers: we worden gegroet in de Naam van de Heilige Geest! En.....Hij staat gereed en is van harte bereid om te werken tijdens de kerkdienst!

Hóór het (komende) zondag weer: u krijgt de groeten van de Heilige Geest!

Dr. A.J. van den Herik

• *Bijbelstudie o.t.*

De belofte van Immanuël: vertrouwen op God of op mensen?

deel 5

Geloof centraal

Op wie stel je je vertrouwen, op de Heere God of op mensen? Deze vraag is voor ons allemaal actueel. Het geloof vertrouwt zich te midden van alle nood en aanvechting aan de HEERE toe, maar het ongeloof wantrouwt de HEERE. Het maakt de HEERE tot een leugenaar, omdat het niet gelooft wat Hij zegt (1 Johannes 5:10). Deze tegenstelling komt heel sterk naar voren in Jesaja 7. Helaas is koning Achaz een voorbeeld van een ongelovige.

Gods belofte aan Achaz (vers 1-8)

Het is oorlog in het Tweestammenrijk. Juda wordt aangevallen door het Tienstammenrijk (naar de belangrijkste stam ook wel Efraïm genoemd, vers 5) en Syrië. Hun beide koningen – respectievelijk Rezin en Pekah, de zoon van Remalia – willen daar een nieuwe koning op de troon zetten, Tabeal (vers 6). Deze vorsten willen namelijk samen met Juda één grote coalitie vormen tegen het machtige

Assyrische Rijk. Achaz (de koning van Juda) verzet zich daartegen en daarom moet hij verdwijnen. De koningen slaan een beleg om Jeruzalem (zie ook 2 Koningen 16:5).

Het volk en de koning zijn heel bang (vers 2). De HEERE zal echter niet toelaten dat het huis van David verdwijnt. Dat heeft Hij immers zelf beloofd in 2 Samuel 7. Jesaja mag dit aan Achaz gaan vertellen. Hij moet zijn zoontje meenemen: Sjear-Jasjub. Deze naam betekent: 'een rest keert terug' (uit ballingschap) of 'een rest bekeert zich'. Dit is een belofte: God zal Zijn volk nooit helemaal loslaten. Een rest zal zich weer tot God wenden en in het oordeel behouden blijven. Jesaja ontmoet Achaz in de buurt van het Blekersveld. Op deze plek werd de wol gewassen en werden er kleden van gemaakt. Waarschijnlijk moeten we deze plek zoeken bij de bron Rogel, in het zuidoosten van de stad.

Geloof (vers 7-9)

Jesaja spreekt koning Achaz moed in. Met vier verschillende bewoordingen (beheers uzelf, blijf rustig, wees niet bevreesd, laat uw hart niet week worden) verkondigt Jesaja dat Achaz niet bang hoeft te zijn. De vijandelijke koningen zijn maar rokende stukken hout die zo uitdoven. Rezin blijft slechts koning over Damascus en (Pekah) de zoon van Remalia blijft slechts koning over Samaria (vers 8a en 9a). Dit laatste zal echter niet lang meer duren, want Efraïm zal over 65 jaar van de kaart geveegd zijn (vers 8b). Dan wonen er inmiddels mensen uit andere landen (Samaritanen, 2 Kon. 17:24). De Godsspraak van Jesaja sluit af met een prachtige zin die de noodzaak van het geloof benadrukt. De twee kleine zinnen in vers 9b lijken in het Hebreeuws heel sterk op elkaar: *im lo ta'aminu; ki lo te'amenu*. Ze bevatten allebei hetzelfde werkwoord: *mn* = krachtig, vast zijn, dat wij kennen uit het woordje *amen*. Amen betekent immers: het zal waar en zeker zijn. Als we heel dicht bij de Hebreeuwse woorden blijven kunnen we het zinnetje vertalen als: 'als je niet sterk bent in geloof, ben je helemaal niet sterk'. Alleen als je op God vertrouwt, is er toekomst! Dit vertrouwen is niet anders dan amen zeggen op Gods beloften!

Teken (vers 10-14)

Afzien van alle andere hulp en alleen vertrouwen op de HEERE, gaat zeker niet vanzelf. Jesaja zegt daarom namens God tegen Achaz dat hij een bevestigend teken mag vragen. Het maakt niet uit wat voor teken het is: beneden in de diepte of hoog in de lucht (vers 11). Achaz wijst dit aanbod echter van de hand. Hij wil de HEERE niet op de proef stellen en haalt daarbij – geheel ten

onrechte - Deuteronomium 6: 16 aan. Zijn zogenaamd vrome woorden verhullen Achaz' ongelovig hart. Hij wil God helemaal niet om hulp vragen.

Jesaja doorziet dat heel scherp. Deze koning uit het huis van David vermoeit niet slechts mensen, maar ook God. Ongevraagd geeft God Zelf een teken: een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren en Hem de naam Immanuël geven. Deze tekst gebruikt de engel Gabriël om aan Jozef duidelijk te maken dat Maria, de vrouw met wie hij ongetrouwd is, een goddelijk kind zal baren (Mattheüs 1:23).

Immanuël: belofte en vervulling

Er doen zich bij de uitleg van deze tekst een aantal moeilijkheden voor. Vers 13 en 14 vertellen dat het kind als het nog heel jong is, boter en honing zal eten. Dit kan een teken zijn van overvloed, maar ook van armoede (er is *alleen* boter en honing). In deze jaren, nog vóór het kind goed onderscheid kan maken tussen goed en kwaad (dus tussen 1 en 2 jaar), zal Israël bevrijd worden van deze twee koningen, die hen nu bedreigen, namelijk Rezin en Pekah.

Dit betekent dat het kind dat *Immanuël* heet, binnenkort geboren zal worden en dat de bevrijding over 2-3 jaar plaatsvindt. En dat klopt ook met de geschiedenis. Het woord 'maagd' vraagt hierbij om uitleg. Jesaja gebruikt hier het Hebreeuwse woord *alma* dat ook 'jonge vrouw' kan betekenen. Op grond hiervan moeten we hoogstwaarschijnlijk denken aan een kind dat in die tijd geboren wordt uit een ons niet bekende moeder en dat de naam Immanuël zal dragen. De naam Immanuël is daarbij een verwijzing dat het heil van God alleen komt. Alleen als de HEERE met ons is, is er redding.

In het Nieuwe Testament krijgt deze tekst een *diepere toespitsing en uitwerking*. Als Mattheüs deze tekst citeert, gebruikt hij het woord *parthenos* dat heel nadrukkelijk ‘maagd’ betekent: een vrouw die nooit gemeenschap heeft gehad met een man. Daardoor wordt duidelijk dat deze tekst ten diepste wijst op de Heere Jezus, geboren uit de maagd Maria (zonder tussenkomst van een man). Hij is God en mens ineen. De naam Immanuël betekent dat in Christus God mens wordt en onder ons komt wonen!

Assyrische verdrukking

Vers 17-23 beschrijft de ellende die over Juda komt vanwege de Assyriërs. Helaas vertrouwt koning Achaz niet op God, maar zoekt hij daarentegen hulp bij Assyrië (2 Koningen 16:7). Hiermee zet hij de deur open voor een verschrikkelijke onderdrukking die in deze verzen beschreven wordt. In zijn ongeloof verwerpt hij de hulp van de goede God en kiest hij voor de ergste vijand. Dit is het duistere mysterie van de zonde: God wantrouwen en de vijand (de duivel) geloven. En dat heeft verschrikkelijke consequenties. In een gedicht met vier coupletten beschrijft Jesaja de komende ellende. Elk couplet begint met ‘op die dag’ (zie vers 18, 20, 21 en 23). Vers 18-12 beschrijft hoe God de Assyriërs doet komen. Ze zijn een middel in Zijn hand om Israël te straffen. Ze zijn als vliegen en bijen die zich overal nestelen. Vers 20 beschrijft de vernedering die Assyrië brengt: alle haar wordt afgesneden. Vers 21-22 beschrijft hoe de bevolking zo uitgedund is, dat een paar dieren de overgeblevenen kunnen voeden. Vers 23-24 beschrijft hoe kostbare en vruchtbare wijngaarden tot een ondoordringbare woestenij zullen worden.

Geloof en ongeloof

Jesaja's boodschap is helder: wie God als hulp verwerpt, is alleen op zichzelf aangewezen. Door verkeerde keuzes halen we onheil over ons heen, waartegen we niet bestand zijn. Dit is een ernstige waarschuwing. Jesaja wijst ons daarbij ook een andere weg: het geloof. Alleen vertrouwen op God geeft uitzicht (vers 9b). Alleen als God met ons is (Immanuël), is er echte vrede en waarachtig heil. ‘Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van God niet heeft, heeft het leven niet’. (1 Johannes 5:12)

Vragen

1. We zeggen wel: ongeloof is de grootste zonde. Spreek met elkaar eens over deze uitdrukking door. Waarom is ongeloof zo erg? Op welke wijze komt het ongeloof in dit gedeelte tot uiting?
2. Het was de bedoeling van Rezin en Pekah om het koningshuis van David omver te werpen. Waarom was hun optreden zo bedreigend? Wat wilde de duivel hiermee bereiken? Noem eens meer voorbeelden waarin de duivel deze tactiek toepaste.
3. Geloven is amen zeggen op Gods woord. Maak dat eens duidelijk aan de hand van vers 9b. Spreek met elkaar door over hoe dit in het geloofsleven een plaats krijgt. Betrek hierbij ook Zondag 7, vraag en antwoord 21 van de Heidelbergse Catechismus.
4. Achaz weigert een teken met een beroep op onder andere Deuteronomium 6:16. Waarom is zijn beroep op de Bijbel zo verkeerd en huichelachtig? Herkennen we dit verkeerde omgaan met de Schrift om Gods oproep tot vertrouwen af te wijzen? Spreek hier met elkaar over door.
5. Wat is de diepe inhoud en bedoeling van

de Immanuëlspofetie. Tot welke keuze wil zij ons brengen?

6. In het afwijzen van Gods hulp, geeft Achaz zich over aan de ergste vijand. Wat treft u in de beschrijving van de ellende? Trek een parallel met Genesis 3 (de zondeval). Tot welke keuze roept God ons (zie o.a. Joh. 3:36 en 1 Joh. 5:12). Spreek eens met elkaar door over de vraag wat het geloof in de Heere Jezus voor u persoonlijk betekent.
7. Wat ingewikkelder: een oudtestamentische belofte krijgt soms in het Nieuwe Testament

een veel diepere betekenis. Ga eens na hoe dat gebeurt met de belofte uit Hosea 11:1 in Mattheüs 2:15. Gebruik eventueel een recente Bijbelverklaring.

Zingen

Psalm 27: 7

Psalm 31: 1 en 3

Psalm 56: 4 en 5

Psalm 132: 11 en 12

Psalm 146: 2 en 3

Ds. J. van Dijk

• *Bijbelstudie n. t.*

Dienstkleding

Johannes 13 vers 1-17

Intro

Wie in een tuincentrum niet kan vinden wat hij zoekt, kan dat vragen aan het personeel. Zij helpen u. Hoe weet u wie er bij het tuincentrum werkt? Het personeel heeft groene kleding aan met de naam van het tuincentrum erop. Dat is hun dienstkleding. Daar zijn ze aan te herkennen. Hoe zit dat met de Heere Jezus Christus? Hebben Zijn volgelingen dienstkleding aan waar ze aan te herkennen zijn? Zo ja, welke dienstkleding dan? Daar gaat het in deze Bijbelstudie over.

vers 1

In de hoofdstukken 13-17 lezen we hoe de Heere Jezus met Zijn discipelen de laatste avond voor Zijn sterven doorbracht. Dat heeft te maken met het Paschafeest. Dat is het jaarlijkse feest waarop Israël terugdacht aan de bevrijding van Egypte: de bevrijding door het bloed van het lam, dat aan de

deurposten gesmeerd werd en waarachter de Israëlieten veilig waren. In dit vers lezen we dat dit Paschafeest voor de Heere Jezus een bijzonder Paschafeest wordt: Zijn uur is gekomen. Welk uur? Dat Hij uit deze wereld zal overgaan naar de Vader. Overgaan betekent: naar een andere plaats gaan, verhuizen. De verhuizing naar Zijn Vader gaat voor de Heere Jezus via Zijn kruis en opstanding. Waarom? Nu zal de Heere Jezus Zijn leven als het Lam van God offeren tot verzoening van zonden en schuld. Hoe Hij daar instaat? Liefde, staat er, dat is de vertaling van het griekse woord 'agape'. Dat is liefde zonder voorwaarden te stellen.

Dat blijkt uit twee dingen:

1) De Heere Jezus wist dat Zijn uur gekomen was. Wij zouden zeggen: als we alles van te voren wisten wat ons overkomen zou, zouden we geen leven hebben. Maar goed dat we dat niet weten. De Heere Jezus weet

het wél en heeft hier naar toe geleefd;

2) de Heere Jezus gaat in Zijn liefde voor de Zijnen tot het einde. Dat betekent: tot het uiterste. Het betekent dat Hij doorgaat tot Hij Zijn doel bereikt heeft en alles volbracht is. Wat betekent dat? De Heere Jezus is de Priester, Die Zichzelf geeft. Uit pure, onvoorwaardelijke liefde.

vers 2-5

Jezus' onvoorwaardelijke liefde wordt uitgebeeld in de voetwassing. De reden? Men liep op sandalen met blote voeten. Vandaar dat aan het begin van de maaltijd een slaaf aanwezig was om de voeten van de gasten te wassen en af te drogen. Ook werd zalfolie gebruikt voor een fris geurtje (zie Lukas 7 vers 44-46). Wat zien we gebeuren? Als de Heere Jezus met Zijn discipelen de paasmaaltijd wil houden, is er geen slaaf aanwezig om de voeten te wassen. Wat nu? Liever met vuile voeten aan de maaltijd dan dat baantje van slaaf oppakken. Hoezo? Niemand uit de discipelkring pakt het op. Het moderamen van de discipelgroep, Petrus, Johannes en Jakobus, die met de Jezus op de berg van de verheerlijking zijn geweest, komen niet met een voorstel: laten wij dit oppakken. Er is geen rooster bij de hand waarop staat wie van de discipelen er aan de beurt is voor de voetwassing. Het blijft ijsig stil. Petrus, meestal de eerste die wat zegt, houdt zijn mond stijf dicht. Jakobus denkt niet: 'laat ik me aanbieden, dan komen de anderen ook wel over de brug'. Johannes, de apostel van de liefde genoemd, overlegt niet met de Heere Jezus: 'wilt U dat ik deze taak op me neem'? Judas, de penningmeester, begint er helemaal niet aan. Hij heeft heel andere plannen, lezen we. Hij is nog wel bij de discipelgroep, maar is

met zijn hart al afgehaakt en wacht op het ogenblik om de groep definitief te verlaten om Jezus te verraden. Wat is dit? Zijn de discipelen bang voor gezichtsverlies: wie wil er nu slaaf zijn en de ander z'n voeten wassen? Wat zien we? Een Ander (met hoofdletter) doet het: de Heere Jezus, hun Meester, pakt een handdoek en een wasbak met water. Hij begint bij de eerste de beste discipel de voeten te wassen. Jezus wast $12 \times 2 = 24$ voeten. Want Hij wast ze allemaal (zie vers 12). Dat betekent 24 keer bukken voor de Heere Jezus. Wat is dat? De ootmoedige houding van de Heere Jezus: Hij wil Knecht zijn, de Minste zijn, Priester zijn, Die niet gekomen is om gediend te worden maar om te dienen. Die ootmoedige houding is de dienstkleding van de Heere Jezus.

vers 6-11

Als de Heere Jezus bij Petrus komt, zegt hij heel verontwaardigd: 'Ú... mij de voeten wassen? Nooit niet! Wat blijkt uit zijn woorden? Petrus doorziet de dienende liefde van de Heere Jezus niet: zijn trots zit hem in de weg. Op Zijn beurt gaat de Heere Jezus daar op in: 'u zult het later inzien'. Wat betekent dat? Met 'later' bedoelt de Heere Jezus: u zult na Mijn kruis en opstanding inzien wat Ik nu doe. Dat is gebeurd. Dat blijkt wel uit de eerste brief die Petrus schreef. Hij schrijft daarin: weest met nederigheid (ootmoedigheid) bekleed' (1 Petrus 5 vers 5). Hier begreep hij het nog niet. Als de Heere Jezus zegt dat hij dan geen deel met Hem heeft, slaat Petrus door naar de andere kant: niet alleen mijn voeten wassen, maar ook mijn handen en hoofd. Daarop geeft de Heere Jezus een juweeltje van een antwoord: 'wie gebaad heeft, heeft slechts nodig dat zijn

voeten gewassen worden, want hij is al geheel rein'. Hoe zit dat? Voordat men aan de maaltijd deelnam, waste men zich thuis. Maar onderweg werden de voeten weer vuil. Daarom werden, voor men aan tafel ging, alléén de voeten gewassen. Wat bedoelt de Heere Jezus daarmee? Er zit symboliek in de voetwassing. Welke symboliek? De Heere Jezus zegt: 'Petrus, jullie zijn al schoon, want wie in Mij gelooft, is rein, die is gewassen door Mijn bloed en heeft vergeving van zonden ontvangen'. Zo hebben jullie deel met Mij en alles wat Ik voor jullie verdiend heb, zegt de Heere Jezus. Daarna is het wel elke dag weer nodig dat de voeten gewassen worden. Want het vuil dat elke dag aan het geloofsleven met de Heere Jezus kleeft, moet ook elke dag weer afgewassen worden. Elke dag is vergeving van zonden nodig. Wel aangrijpend dat de Heere Jezus erbij zegt: u bent rein, hebt deel met Mij, maar niet allemaal. Hij bedoelt zonder dat Hij zijn naam uitspreekt: Judas. Dat kan dus: met Jezus omgaan en mee doen in Zijn Koninkrijk en toch geen deel met Hem hebben.

vers 12-17

Opmerkelijk dat de Heere Jezus de voeten van alle discipelen gewassen heeft. Dat betekent dat ze allemaal deze les van Hem ontvangen hebben. Welke les? De Heere Jezus zegt: 'als Ik jullie Meester en Heere ben, en dat ben Ik, dan moeten jullie naar Mij luisteren als Mijn leerlingen en heb Ik zeggenschap over jullie zodat jullie vragen 'wat wilt U dat wij doen zullen'? Zo krijgen ze van de Heere Jezus les in de praktische toerusting voor de taak en roeping, die ze gaan vervullen in de wereld. Elkaar de voeten wassen betekent: elkaar in liefde dienen, de minste

willen zijn, met ootmoed bekleed zijn. In alle situaties en onder alle omstandigheden. Moeten betekent: verschuldigd zijn. Dat is de schuld die bij de liefde van de Heere Jezus hoort. Ja, wie de onvoorwaardelijke liefde van de Heere Jezus ontvangt, ontdekt hier dat de opdracht is om onvoorwaardelijke liefde te geven aan onze naaste. Wie die naaste ook is. Niet alleen weten, zegt de Heere Jezus, maar ook doen. Dát is de dienstkleding van Gods Koninkrijk. Daaraan kunnen we in de wereld zien wie er bij Hem hoort. Wie dat doet, is zalig. Dat betekent: daar wordt u een gelukkig mens van. Dan staat u bij God in de gunst.

Lijnen naar ons leven

1) De les over 'dienen' hebben we allemaal nodig. Wat dat betreft zijn we niet anders dan de discipelen. Waar dachten zij aan? Aan een erebaantje in het Koninkrijk van God (Mattheus 20 vers 22-28). Zij zagen zich in fluwelen stoelen zitten naast de Heere Jezus op Zijn troon. Hoe komt dat? Door het hoogmoedvirus. De Heere Jezus bestrijdt dat virus in hen. Hoe? De Heere Jezus zegt: Ik heb u een voorbeeld gegeven. Het was niet zo dat Hij één van de discipelen aanwees: 'jij moet het doen en dan jij'. Nee, Hij deed het Zelf. Hij is de Bron van zelfverloochening en liefde. Om de Heere Jezus daarin na te volgen, hebben wij die zelfverloochenende liefde van Hém nodig. Maar dan nog gaat het niet automatisch. Dat moeten we leren, door de Heilige Geest, in de praktijk van ons leven: Hij neemt het uit Christus en werkt het in de gelovigen. Wat dat met de gelovigen doet? Die dienende liefde van Christus doodt het hoogmoedvirus in hen, hun leven lang. Opdat ze leren om te blijven bidden:

‘Heere Jezus, geef mij de dienstkleding van Uw dienende liefde, want ik wil U daarin navolgen’. Dat Zijn dienende liefde in hen zichtbaar wordt. We doen het voor Hem. U ook?

2) De Heere Jezus zegt dat de discipelen rein zijn. Dat betekent dat zij in Gods oog schoon gewassen zijn. Hoe kan dat? Want het hoogmoedvirus speelt hen hier parten. Toch zijn ze rein. Dat heeft te maken met het geloof in de Heere Jezus. Hier telt niets van ons mee: ons gevoel niet, ook niet of we een groot of zwak geloof hebben niet, helemaal niets. Het is hetzelfde wat de tollenaar te horen krijgt van de Heere Jezus (Lukas 18 vers 9-14) die beleet ‘o God wees mij de zondaar genadig’: hij ging gerechtvaardigd naar huis. Dat betekent: Jezus sprak hem vrij van straf en schuld en vergaf hem zijn zonden. Het is Zijn belofte dat wie zijn zonden belijdt, barmhartigheid zal ontvangen, op grond van Zijn Kruisoffer. Daar deelt u in door het geloof. En verder? Een dagelijkse reiniging blijft nodig: elke dag zijn er zonden die kleven aan het dienen van de Heere Jezus en van de naaste. Toch? Oren wassen ligt ons beter dan voeten wassen, wordt wel gezegd. Klopt helemaal. Vandaar de dagelijkse reiniging in het geloofsleven. Daarvoor kunnen de gelovigen elke dag bij de Heere Jezus terecht.

3) Ik moet denken aan een uitdrukking: nabijkomend werk. Daarmee wordt bedoeld: er kan veel zijn bij mensen zodat het er op lijkt dat ze deel met de Heere Jezus hebben en toch hebben ze dat niet. Een voorbeeld is Judas: hij was een discipel, deed mee in de discipelkring, volgde Jezus, ook zijn voeten werden door de Heere Jezus gewassen. Toch was hij niet echt een discipel van de Heere Jezus. Waar zit dat op vast? Op het geloof en op de overgave aan de Heere Jezus en

geen duidelijk keus maken voor Hém alleen. Dit geloof, wat de Heilige Geest in het hart werkt, ontbreekt dan. Heel belangrijk om eerlijk onszelf te onderzoeken en om te bidden: ‘Heere, doorgrond mij en ken mijn hart, zie of er bij een schadelijke weg is en leidt mij op de eeuwige weg’.

Vragen

- 1) Hoe hebben de discipelen de dienende liefde van Christus ontvangen en geleerd? Wat betekent dat voor ons? Kunt u met elkaar delen hoe u de dienende liefde van Christus ontvangt en wat dat leerproces voor u inhoudt?
- 2) De voetwassing staat symbool voor wat wij noemen in de theologie: rechtvaardiging en heiliging. In de NGB artikel 22-24 gaat het daarover. Gebruik deze artikelen om te ontdekken wat ze allebei, zowel rechtvaardiging als heiliging, inhouden. Hoe wordt dit door het geloof ontvangen en beleefd?
- 3) Zoek voorbeelden op in de Bijbel van mensen die de dienende liefde van Christus in praktijk brachten en herkenbaar waren aan hun dienstkleding. Welke boodschap zit daar voor ons in? Brengt u het in praktijk en waar? Wat is het lastige ervan en welke zegen ontvangt u erdoor?
- 4) Het voorbeeld van Judas geeft aan: aan de buitenkant kan alles er op lijken dat mensen Christus volgen en dat het toch niet echt is. Wat is de oorzaak daarvan? Moet je als je in Christus gelooft daar bang voor zijn? Hoe stonden de discipelen daarin (Mattheus 26 vers 21-23)? Wat betekent dat voor ons?
- 5) Welke lessen zitten er in dit Bijbelgedeelte over de voetwassing? Ga met elkaar na wat ze ons te zeggen hebben.

Toerustingsdag 2019

Hier is weer de jaarlijkse informatie voor u als trouwe of nieuwe bezoeker van onze Toerustingsdag. We staan immers voor de 79^e Bondsdag in het 86-jarig bestaan van onze Hervormde Mannenbond.

Hartelijk welkom op D.V. zaterdag 26 oktober in de Oude Kerk, Kerkplein 11 te Putten.

Onze Toerustingsdag is in de loop der jaren uitgegroeid tot een goede traditie die we niet graag willen missen. Velen zien weer verlangend uit naar deze Toerustingsdag. Iedereen wordt hartelijk uitgenodigd.

De kerk is ook telefonisch bereikbaar via de koster dhr. A.B. v.d. Bor, tel. 0341-353583. Op de achterzijde van dit blad staat het centrale thema '*Dubbele nationaliteit*' en de agenda van deze dag.

De regelingscommissie heeft zich, o.l.v. dhr. G. Dijkgraaf, weer goed ingezet. Raambiljetten zijn verzonden naar de plaatselijke secretaris met het verzoek deze op een in het oog lopende plaats op te hangen. Ook de uitnodigingen met de agenda zullen door de plaatselijke besturen aan de leden worden doorgegeven met een woord van hartelijke aanbeveling. Het is ieder jaar een grote vreugde deze dag te mogen beleven om samen te luisteren en te zingen. Leden die nog nooit geweest zijn worden aangeraden deze bijzondere dag nu eens bij te wonen.

Organisatorisch moet alles natuurlijk goed geregeld zijn, zodat u zich op uw gemak voelt. De leden van de regelingscommissie zijn her-

kenbaar door een identiteitsplaatje met het opschrift 'regelingscommissie' op de rever van hun colbert.

Hier volgen enkele mededelingen voor de Toerustingsdag

1. Vervoer

Wie per trein komt, kan vanaf het station Putten gebruik maken van de buslijndienst 107 Ede, de vertrektijden zijn 08.35 uur en 09.35 uur. U moet dan uitstappen in het centrum van Putten bij de halte 'Centrum' aan de Voorthuizerstraat, het is dan nog enkele minuten lopen naar het gebouw 'De Aker' waar de ontvangst plaatst vindt en waar de gelegenheid geboden wordt om tegen individuele betaling koffie of iets anders te nuttigen. Komt u met eigen vervoer dan neemt u op de snelweg A28 de afslag 'Strand Nulde'. U volgt dan de borden Putten en in Putten volgt u "parkeren De Aker". U rijdt via de Papiermakersstraat naar de ruime parkeerplaats achter het gemeentehuis. Voor het gebouw 'De Aker' geldt de blauwe zone (2 uur).

2. Gebouw 'De Aker'

In gebouw 'De Aker' aan het Fontanusplein 2 treft u in de hal de regelingscommissie achter de balie. U kunt daar terecht voor eventuele vragen, het ophalen van de lunchbon en het kopen van een referaat en u kunt er een vakantiegids meenemen van VOOR ELKAAR vakantieweken van de Hervormde Vrouwen-

bond. Tevens wordt u de gelegenheid geboden om tegen individuele betaling koffie of iets anders te nuttigen. Er is een garderobe, echter zonder toezicht. In de nabijheid van de informatiebalie kunt u ook nog oude referaten kopen. Ook 'de Aker' is telefonisch bereikbaar via de manager dhr. H. Slurink. Tel. 0341 – 351887.

3. Gebruik van de lunch

Als u zich heeft opgegeven voor de lunch, dan bent u in het bezit van een lunchbon of kunt u deze afhalen bij de regelingscommissie voordat de Toerustingsdag begint. Deze bon moet u bij het betreden van de grote zaal in 'De Aker', waar de maaltijd genuttigd wordt, afgeven aan de regelingscommissie. Zorgt u er voor uw bon gereed te houden, want dat bevordert de doorstroming van de vele lunchgebruikers. U wordt verzocht via de linkerdeur naar binnen te gaan. De secretaris van elke vereniging is geïnformeerd over de prijs van de uitgebreide koffietafel voor slechts € 13,00. De lunch wordt aangeboden door de opstelling van twee buffetten.

De deur aan de rechterzijde is voor hen met eigen lunchpakket. Zij kunnen gebruik maken van de andere lokaliteiten om daar de lunch te nuttigen. Daar wordt ook een buffet opgesteld. Broodjes, koffie, frisdrank enz. is daar verkrijgbaar.

4. Referaten

De gehouden referaten op deze Bondsdag zijn te koop tegen de contante betaling van € 2,00 bij de regelingscommissie achter de informatiebalie.

5. Machtiging

In het programma, dat op de bank ligt in de

kerk, treft u een eenmalige machtiging aan. Deze kunt u eventueel gebruiken voor de collecte. Op dit formulier moet u uw IBAN-rekeningnummer vermelden!

6. De Oude Kerk

De bezoekers van de Toerustingsdag worden verzocht plaats te nemen op de begane grond. (850 zitplaatsen). Dit vergemakkelijkt het collecteren en het ophalen van de schriftelijke vragen na de referaten. De eerste rijen recht voor de preekstoel zijn gereserveerd voor de genodigden. Wilt u deze vrij laten? Indien nodig kunt u gebruik maken van het toilet in de kerk. In de kerk is aan beide zijde één toilet.

7. Opname Toerustingsdag

De Toerustingsdag zal opgenomen worden. U

kunt via www.kerkomroepputten.nl, kiezen voor Hervormde Gemeente Putten (PKN), luisteren (boven in het scherm), live meeluisteren, live Oudekerk kiezen of u luistert later naar de opgenomen Bondsdag.

Het is mogelijk om via een computer, laptop en tablet mee te luisteren en de beelden zien van deze Toerustingsdag.

Tevens kunt u later de Bondsdag beluisteren en bekijken via de linkjes die geplaatst worden op onze website www.HervormdeMannenbond.nl.

We bidden en hopen op een gezegende dag, goede ontmoetingen en op een goede en trouwe opkomst van onze leden.

U weet: Iedereen is van harte welkom!!

C.D. G (2^e secr.)

VERZOEK

De regelingscommissie verzoekt de secretarissen tijdig opgave te doen van de te bestellen lunches.

Dit moet plaatsvinden voor

21 oktober.

We ontmoeten elkaar graag op D.V. zaterdag 26 oktober in Putten om te luisteren, te zingen en de onderlinge band te versterken.

Een goede en gezegende Toerustingsdag toegewenst

Boekbespreking

Dr. M. Klaassen, **Verbonden**

De betekenis van Gods verbond in de Bijbel en het persoonlijk leven

Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, € 14,95,-
192 blz.

Hoe gaat God om met mensen? Op de wijze van het verbond. Terecht dat daarom hoofdstuk 1 als titel draagt: 'De schat van het verbond'. Direct bepaalt de auteur ons bij de rijkdom. Hij noemt de zegen(ingen) van het verbond: 1. Het geeft

grote troost en 2. Het geeft hoop. Dat wordt vervolgens in nog eens 13 hoofdstukken duidelijk gemaakt. Van het verbond der verlossing (Johannes 17) tot en met het nieuwe verbond (Jeremia 31). Van het verbond met Noach tot en met de voltooiing van het verbond (Openbaring 21). Hoofdstukken die de breedte, de rijkdom, de diepte, maar ook de verantwoordelijkheid, van het verbond uitdiepen. De auteur weet de lezer voortdurend mee te nemen. Helder en eenvoudig, met voorbeelden uit de actualiteit (soms lijkt dat op het moment van schrijven van een hoofdstuk), laat dr. Klaassen de diepe waarde van het verbond zien. Belezen en keer op keer dicht aan het hart gelegd. Elk hoofdstuk sluit af met een aantal vragen en stellingen. Daarom is dit ook zeer geschikt voor een gesprekskring of om er één avond of meerdere op de mannenvereniging te bespreken. Zodat het tot bijval leidt van de Psalmddichter: 'Hun, die Zijn Verbond en woorden, als hun schatten gadeslaan' (Ps. 25: 5).

E. de Mots

Voor al onze activiteiten zie onze agenda
op www.hervormdemannenbond.nl

• *Organisatienieuws*

Wijzigingen adresboekje 2015

De volgende wijzigingen in 'het Adresboekje' doorvoeren:

- 1) De MV 'Romeinen 12 vers 16' te BenthuiZEN heeft een nieuw bestuur: voorzitter dhr. H. Bitter, Kon. Wilhelminastraat 25, 2731 GC BenthuiZEN voorzitter; dhr. J. Steenwijk, Kon. Julianastraat 1A, 2731 EC BenthuiZEN secretaris; dhr G. van der Velden Sr., Kon. Wilhelminastraat 41, 2731 GC BenthuiZEN penningmeester.
- 2) De MV 'Onderzoekt de Schriften' te Haaften heeft een nieuwe voorzitter: ds A. Langeweg, Waalbandijk 289, 4175AB Haaften.
- 3) Het adres van de secretaris van de MV 'Eben Haëzer' te Uddel is gewijzigd: dhr J. van Vliet, Kampweg 2B, 3888 NX Uddel.
- 4) Het adres van de secretaris van de MV 'Onderzoekt de Schriften' te Bennekom is gewijzigd: dhr. J.D.C. Laurens, Oude Bennekomseweg 71 , 6717 LM Ede

Met vriendelijke dank voor uw medewerking,

Ds J van Dijk, secr

e-mail: ds.j.vandijk@hetnet.nl

• *Overlijdensberichten*

Op 11 augustus 2019 is door de HEERE uit dit leven weggenomen ons lid

WOUTER WILLIGENBURG

in de leeftijd van 72 jaar.

De Heere vertrooste zijn kinderen, kleinkinderen en verdere familie.

Mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'

Hoevelaken, augustus 2019

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • j.h.lammers@hetnet.nl

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjpn@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 551496 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Joh. Willem Frisostraat 38, 7462 GX Rijssen
T 0548 519549 • e.de.mots@solcon.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Met droefheid hebben wij kennis genomen dat op 8 juli 2019 op de leeftijd van 85 jaar is overleden ons lid

ALBERT VAN DORSTEN

Wij denken in dankbaarheid terug op zijn betrokkenheid tijdens onze verenigingsavonden.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en verdere familie.

*Drie dingen vertroosten myn gemoedt;
dat ik gewassen ben in Christus bloed;*

*Het tweede nog veel meer,
dat ik behoore Jezus myner Heer:*

*Het derde doet het bovenal,
Dat ik weet waar ik komen zal.*

Bestuur en leden van
Mannenvereniging 'Calvijn'

Zwolle, september 2019

*Want, God de Heere is een zoon en een
schild,
de Heere zal genade en eer geven,
Hij zal het goede niet onthouden
aan hen die in oprechtheid hun weg gaan.*
Psalm 84:12

In dit geloofsvertrouwen in zijn Heiland en na liefdevolle verzorging in Beth-San is overleden ons trouw en meelevend lid

ABRAHAM VAN LEEUWEN

in de leeftijd van 87 jaar.

De Heere vertrooste en sterke zijn achterblijvende familie.

Bestuur en leden van
de mannenvereniging
'Door onderzoek tot wetenschap'

Bleiswijk, 1 september 2019

Met droefheid geven wij kennis, dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen onze trouwe leden

GERRIT ROODHORST

in de leeftijd van 82 jaar.

en

WIGGERT DE JONG

in de leeftijd van 89 jaar.

Met dankbaarheid denken we terug aan vele jaren waarin zij zich hebben ingezet voor onze vereniging.

De Heere vertrooste de achterblijvende familie.

Bestuur en leden van de M.V.
'Schrift en Belijdenis'.
te Krimpen a/d IJssel

Krimpen a/d IJssel, augustus 2019

Bond van Hervormde Mannenverenigingen op G.G.

UITNODIGING

voor de

TOERUSTINGSDAG 2019

D.V. ZATERDAG 26 OKTOBER
IN DE OUDE KERK TE PUTTEN

Aanvang: 10.00 uur

● Thema: "Dubbele nationaliteit"

AGENDA:

1. Opening door de 1^e voorzitter, ds. J.H. Lammers
2. Referaat door ds. P.D. Teeuw uit Moordrecht:
● "Bijbels bekeken"
3. Betuiging van aanhankelijkheid aan Zijne Majesteit de Koning
4. Bespreking van de ingekomen vragen
5. Sluiting morgenvergadering door ds. A. Snoek
6. **PAUZE van 12.00 – 13.15 uur**
7. Opening middagvergadering door ds. J.P. Nap
8. Referaat door ds. J.C. Schuurman uit Capelle aan de IJssel:
● "Praktisch beleefd"
9. Zangpauze
10. Bespreking van de ingekomen vragen
11. Sluiting door ds. E. de Mots

N.B. De vragen kunnen schriftelijk worden ingeleverd. Om praktische redenen is het onmogelijk de vragen mondeling te stellen.

● **Iedereen is hartelijk welkom!**

C.D.G. (2^e secr.)